

A borfogyasztás helyzete Magyarországon

Pálmai Petra

Egyetemi hallgató, Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar
palmaipetra8@gmail.com

Ugron Anna Mária

Egyetemi hallgató, Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar
ugron.anna08@gmail.com

Csernus Pál László

Egyetemi hallgató, Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar
cspalko8@gmail.com

Absztrakt: A dolgozat célja, hogy átfogó képet nyújtson a borfogyasztás jelenlegi helyzetéről Magyarországon, különös tekintettel a társadalmi és gazdasági változások hatásaira. A szekunder kutatáson alapuló elemzés a Központi Statisztikai Hivatal adataira, valamint releváns szakirodalmi forrásokra támaszkodva vizsgálja a bortermelés és borfogyasztás tendenciáit, az alkoholfogyasztási szokások alakulását, valamint a borimport és -export alakulását. A kutatás rávilágít arra, hogy a fiatalabb generációk körében csökken a bor iránti érdeklődés, miközben a minőségi borok és a borászati turizmus növekvő népszerűsége új lehetőségeket kínál az ágazat számára. Az eredmények alapján a magyar borpiac jövője szorosan összefügg a fogyasztói igényekhez való alkalmazkodással, az innovációval és a célzott marketingstratégiák alkalmazásával.

Kulcsszavak: borfogyasztás, bortermelés, borpiac, fogyasztói szokások, trendek, Magyarország

1 Bevezetés

A borfogyasztás Magyarországon évszázadokra visszanyúló hagyományokkal rendelkezik, melyek szorosan kapcsolódnak az ország kulturális és gazdasági fejlődéséhez. Napjainkban azonban a borfogyasztás területén számos változás figyelhető meg, melyeket a társadalmi, gazdasági és környezeti tényezők egyaránt

befolyásolnak. A fogyasztási szokások átalakulása, az egészségtudatosság növekedése, valamint az új generációk eltérő preferenciái jelentős hatást gyakorolnak a borpiacra. Emellett a globális trendek és az egyre növekvő nemzetközi verseny is új kihívások elé állítja a hazai borászatot és bortermelőket. Ez a dolgozat arra vállalkozik, hogy részletesen feltárja a borfogyasztás jelenlegi helyzetét Magyarországon. Célja, hogy bemutassa a hazai borpiac dinamikáját, elemezze a fogyasztói szokásokat és a piacot érintő kihívásokat, valamint rámutasson a borfogyasztásban rejlő lehetőségekre. A kutatás során külön figyelmet fordítunk a bortermelési statisztikákra, a hazai és nemzetközi piacokat érintő trendekre, valamint a borfogyasztási szokások generációs eltéréseire. A dolgozat végső célja, hogy átfogó képet nyújtson a magyar borpiacról, és iránymutatást adjon a jövőbeli fejlődéshez. Ez az elemzés a borfogyasztás jelenlegi helyzetét vizsgálja Magyarországon, főként a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) legfrissebb adatai alapján. Az kutatás nemcsak a szakmai közönség számára kíván hasznos információkat nyújtani, hanem minden olyan érdeklődőnek, aki betekintést szeretne nyerni a magyar borfogyasztás és borkultúra jelenlegi állapotába.

2 Szakirodalmi áttekintés

Bortermelés és fogyasztás alakulása

A KSH adatai szerint a magyarországi bortermelés az elmúlt években stabilizálódott. 2019-ben a betakarított szőlőtermés 457 245 tonna volt, míg 2023-ban ez az érték 410 977 tonnára csökkent. A bor (egyszer fejtett) termelése 2019-ben 3 061 671 hektoliter volt, amely 2023-ra 2 922 768 hektoliterre mérséklődött (Szőlő- és bortermelés, felhasználás KSH, 2023).

A hazai borfogyasztás csökkenő tendenciát mutat. 2018-ban az egy főre jutó éves borfogyasztás 24,6 liter volt, míg 2019-ben ez az érték 21 literre csökkent (Szőlőültetvények KSH, 2020).

Alkoholfogyasztási szokások változása

A városiasodás és iparosodás hatására az alkoholfogyasztási szokások is átalakultak Magyarországon. Az 1960-as években a sör vette át az addig népszerűbb bor helyét. Az 1980-as években mind a gyártás, mind a fogyasztás szintje a csúcspontját érte el, azóta lassú csökkenés figyelhető meg (Jövedelem és fogyasztás KSH, 2022).

A 2019-es Európai Lakossági Egészségfelmérés adatai szerint a felnőtt magyar lakosság 5,2%-a sorolható a nagyivók közé, 20%-a mértékletes ivó, 46%-a ritkán fogyaszt alkoholt, míg 29% absztinens (KSH, 2019). Nemek szerinti bontásban a férfiak 9,3%-a, míg a nők 1,5%-a minősül nagyivónak. A nagyivás a férfiak minden korosztályát hasonló mértékben érinti: a 18–34 évesek 9%, a 35–64 évesek és a 65 év felettiek esetében 10% az arányuk. A nők körében az

absztinensek aránya a 18–34 éveseknél 27%, míg a 65 év felettiekénél 53% (KSH, 2019).

Nemzetközi összehasonlításban Magyarország az egy főre jutó éves alkoholfogyasztás tekintetében az európai középmezőnyben helyezkedik el (HVG, 2021). Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) adatai szerint az alkoholfogyasztás világszerte évente 3 millió halálesethez vezet, és jelentős mértékben hozzájárul számos betegség kialakulásához (KSH, 2019).

Borimport és -export

A magyar borimport és -export adatai változó tendenciát mutatnak. A KSH statisztikái szerint a borexport 2015 óta jellemzően bővül, míg a borimport növekedése az olcsóbb, tömegesen gyártott borok esetében figyelhető meg (Szőlőültetvények KSH, 2020).

A borexport bővülésében kiemelkedő szerepet játszik a magyar borok iránti nemzetközi érdeklődés, különösen a minőségi borok esetében. A hazai export fő célországai közé tartozik Németország, az Egyesült Királyság és Lengyelország, míg a borimport főként Spanyolországból és Olaszországból érkezik. Ezek a borok jellemzően erős pozícióval rendelkeznek az alacsony árkategóriájú termékek piacán (Szőlőültetvények KSH, 2020).

Borfogyasztók számának csökkenése

A Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) által végzett 2023-as piackutatás szerint az elmúlt hat évben közel egymillióval csökkent a bort fogyasztó magyarok száma. Ez a tendencia különösen a fiatalabb generációk körében figyelhető meg, ahol a bor népszerűsége csökkenőben van (Vince.hu, 2023).

Fogyasztási szokások változása

A borfogyasztás gyakorisága is változott az elmúlt években. A gyakori borfogyasztók száma a férfiak körében megfeleződött, míg a fiatal korosztályban is csökkent a bor iránti érdeklődés. Ezzel szemben a vagyonosabb rétegek körében nőtt a bor iránti kereslet. A vörösbor fogyasztási aránya 7%-kal csökkent, míg a rozé borok népszerűsége 5%-kal nőtt. Emellett a száraz és félszáraz borok aránya is növekedett, és ma már a teljes fogyasztás közel 50%-át teszik ki (Haszon.hu, 2023).

Nemzetközi összehasonlítás

A globális borfogyasztás is csökkenő tendenciát mutat. 2020-ban a világ borfogyasztása 234 millió hektoliter volt, ami 3%-os csökkenést jelent az előző évhez képest. Ez a legalacsonyabb érték 2002 óta (Növekedés.hu, 2021). Magyarországon az egy főre jutó éves borfogyasztás 2019-ben 5,3 liter volt, ami 2 deciliteres növekedést jelentett a 2018-as adatokhoz képest (Haszon.hu, 2021)

A borfogyasztás csökkenő tendenciája mögött több tényező is húzódik. A globális borfogyasztás visszaesésében jelentős szerepet játszott a pandémia hatása, amely számos társasági eseményt és vendéglátóipari tevékenységet korlátozott, ezzel

csökkentve a bor iránti keresletet (Növekedés.hu, 2021). Magyarországon ugyanakkor az utóbbi években az egy főre jutó borfogyasztás stabilizálódott, sőt, a helyi borászok és a minőségi bor iránti érdeklődés növekedése pozitív hatással lehet a hazai piacra (Haszon.hu, 2021).

3 anyag és módszertan

A vizsgálat során szekunder kutatást végeztünk, amely a borfogyasztás témájában végzett korábbi kutatások áttekintését és elemzését foglalta magában. Ennek az elsődleges célja az volt, hogy feltérképezzük a már meglévő eredményeket, azonosítsuk a kutatási terület hiányosságait, és meghatározzuk a vizsgált téma aktuális állását. Releváns tudományos forrásokat kerestünk, amelyek összefüggésben állnak a borfogyasztási szokásokkal és trendekkel. A kutatás során kritikus elemzést végeztünk, amelynek keretében a források tartalmát rendszereztük, és kiemeltük a legfontosabb megállapításokat. Ez a megközelítés lehetővé tette, hogy jobban megértsük a borfogyasztási trendek alakulását Magyarországon, az ezek mögött meghúzódó okokat, valamint a változó fogyasztói preferenciák hatásait. Az elemzés során különös hangsúlyt fektettünk a borászati szektor helyzetének vizsgálatára, beleértve a bortermelési statisztikákat, a hazai és nemzetközi piacokat érintő trendeket, valamint a borfogyasztási szokások generációk közötti eltéréseit. Eredményeink lehetőséget nyújtanak arra, hogy az ágazat szereplői számára iránymutatást adjunk a piaci helyzet javítása érdekében.

4 következtetések, összegzés

A kutatás során feltárt adatok és tendenciák azt mutatják, hogy a borfogyasztás területén jelentős változások zajlanak, amelyek a fogyasztói szokások, a piaci körülmények és a globális trendek összetett hatásainak következményei. Az elemzés során megállapítottuk, hogy a borfogyasztás mennyisége évek óta csökkenő tendenciát mutat, különösen a fiatalabb generációk körében. Ez a változás egyrészt az egészségtudatosság növekedésére, másrészt az alternatív italok növekvő népszerűségére vezethető vissza. Ezzel egyidőben azonban a minőségi és kézműves borok iránti kereslet növekedése azt mutatja, hogy a fogyasztók számára egyre fontosabbá válnak a termék eredetére, minőségére és egyedi jellemzőire vonatkozó szempontok. A borászati turizmus növekvő szerepe lehetőséget teremt a hazai borágazat számára, hogy erősítse a helyi borok népszerűségét, és hozzájáruljon a vidéki gazdaság fejlődéséhez. Azonban a piaci verseny fokozódása és a globális gazdasági helyzet kiszámíthatatlansága további kihívásokat jelent a borágazat számára. Összességében a magyar borágazat jövője

szoros összefüggésben áll a fogyasztói szokások és elvárások változásaival. A borászatok számára elengedhetetlen, hogy alkalmazkodjanak ezekhez a változásokhoz, innovatív megoldásokat vezessenek be, és erősítsék marketingtevékenységüket, hogy vonzóbbá tegyék a bort a fiatalabb generációk számára is. Az összefogás és a piaci stratégia átgondolása lehetőséget nyújt arra, hogy Magyarország megőrizze hírnevét, mint a világ egyik jelentős bortertermelő országa.

Hivatkozások

- [1] Haszon.hu. (2021). *A magyar borfogyasztás helyzete.* <https://haszon.hu/agrar/a-magyar-borfogyasztas-helyzete>
- [2] Haszon.hu. (2023). *Egyre kevésbé borivó a magyar, a rozé jelenti a reményt.* <https://haszon.hu/haszonagrar/novenytermeszes/borfogyasztas-visszaeses-roze>
- [3] HVG. (2021). *Tíz év alatt a duplájára nőtt Magyarországon a nagyivók aránya.* https://hvg.hu/élet/20211208_Alkoholfogyasztasi_mutatokban_evtizedek_ota_hozzuk_a_vilagszinvonalat
- [4] Központi Statisztikai Hivatal. (2020). *Szőlőültetvények, 2020.* <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/szoloultetvenyek/2020/index.html>
- [5] Központi Statisztikai Hivatal. (2022). *A sör az egyik legnépszerűbb alkoholtartalmú ital a magyarok körében.* <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/sor/index.html>
- [6] Központi Statisztikai Hivatal. (2019). *Alkoholfogyasztás, 2019.* https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/elef/alkoholfogyasztas_2019/
- [7] Központi Statisztikai Hivatal. (2022). *Alkoholfogyasztás – Fenntartható fejlődés indikátorai.* <https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai-2022/1-19>
- [8] Központi Statisztikai Hivatal. (2022). *Jövedelem és fogyasztás.* <https://www.ksh.hu/jovedelem-es-fogyasztas>
- [9] Központi Statisztikai Hivatal. (2023). *Szőlő- és bortertermelés, felhasználás.* https://www.ksh.hu/stadat_files/mez/hu/mez0026.html
- [10] Növekedés.hu. (2021). *Mélyponton a borfogyasztás.* <https://novekedes.hu/elemzesek/melyponton-a-borfogyasztas>
- [11] Vince.hu. (2023). *Az elmúlt 6 évben 1 millióval csökkent a bort fogyasztó magyarok száma.* <https://vince.hu/kortyok/borfogyasztas-magyarorszag-hnt-piackutatas/>